

In de serie Hollandia Vaarwijzers zijn verschenen:

Olav Cox en Erna Vader, *Vaarwijzer Het Deltagebied*

Jan Heuff, *Vaarwijzer De Waddenzee*

Clemens Kok, *Vaarwijzer Het Kanaal*

Frank Koorneef, *Vaarwijzer Belgische binnenwateren*

Frank Koorneef, *Vaarwijzer Nederlandse binnenwateren*

Frank Koorneef, *Vaarwijzer Noord-Franse binnenwateren*

Michiel Scholtes, *Vaarwijzer De Noordzeekust*

Michiel Scholtes, *Vaarwijzer Het IJsselmeer*

Anje Valk, *Vaarwijzer De Engelse oostkust*

René Vleut, *Vaarwijzer Scandinavië en de Oostzee*

HET DELTAGEBIED

OLAV COX EN ERNA VADER

HOLLANDIA

INHOUD

	Woord vooraf	9
	Inleiding	11
DEEL I	VAREN IN HET DELTAGEBIED	
	1 Het Deltagebied	17
	2 Boot en bemanning	19
	3 Getijdenwater	23
	4 Het weer in het Deltagebied	27
	5 Vaarwegmarkering	29
	6 Tochtplanning	34
	7 Beroepsvaart	44
	8 Redding en berging	47
DEEL II	DE VAARGEBIEDEN	
VAARGEBIED A	Zuid-Hollandse stromen	51
	Routes	55
	Havens	60
	Ankerplaatsen	74
VAARGEBIED B	Het Grevelingenmeer	77
	Routes	79
	Havens en openbare aanlegplaatsen	82
	Ankerplaatsen	90

WOORD VOORAF

VAARGEBIED C Oosterschelde	93
Routes	97
Havens	105
Ankerplaatsen	115
VAARGEBIED D Veerse Meer	119
Routes	121
Havens en openbare aanlegplaatsen	125
Ankerplaatsen	133
VAARGEBIED E Westerschelde	135
Routes	138
Havens	144
Ankerplaatsen	152
VAARGEBIED F Noordzee	155
Routes	157
Havens	164
Bruggen en sluisen	167
Algemeen	167
Beschrijving van bruggen en sluisen	176
Register van havens en ankerplaatsen	189
Noot van de uitgever	191

Via de Canarische Eilanden, het Caribisch gebied en het Panamakanaal zeilden we met ons 10 meter lange zeiljacht *Ritme van de oceaan* naar de eilanden in de Stille Zuidzee. Van palmenstrand naar tropisch dorp, ankerend in glashelder warm water en lange afstanden afleggend met behulp van de passaatwind. Tonga was met talloze eilandjes en ankerplekken een hoogtepunt, de Bay of Islands in het noorden van Nieuw-Zeeland maakte diepe indruk en ook aan het geconcentreerd navigeren tussen de koraalriffen binnen het Great Barrier Reef bij Australië denken we met plezier terug. Cruisend aan de andere kant van de wereld begonnen we ons af te vragen waar op de wereld je als watersporter het beste zou kunnen wonen. Daar waar het altijd waait? Of waar de zon altijd schijnt? Waar talloze ankerplekken zijn of waar je lange afstanden kunt varen? Of zijn het juist de havens, de natuur rondom het vaarwater en de getijstroom die het varen interessant maken?

We kwamen tot de conclusie dat een ideale woonplaats voor een watersporter vooral veel variatie moet bieden, zodat er telkens weer wat nieuws te ontdekken valt en je steeds meer ervaring kunt opdoen. En een van de beste plaatsen die we onderweg hadden gezien om te wonen was de plek waar we twee jaar eerder voor onze wereldomzeiling waren vertrokken: Nederland.

Nederland is een watersportland bij uitstek. Dicht bij elkaar liggen zeer diverse vaargebieden: de grote rivieren, de Friese meren, het

IJsselmeer, het Deltagebied, de Waddenzee en de Noordzee. En op korte afstand liggen ook nog eens de Engelse zuid- en oostkust, de Kanaaleilanden en Scandinavië. Jarenlang hebben we in dit schitterende vaargebied rondgescharreld. Met ons 7 meter lange hechthouten zeiljachtje *Regatta* doorkruisten we het binnenwater, de kustwateren, staken we over naar Engeland en rommelden we aan de rand van de Atlantische Oceaan. Ook na onze ruim drie jaar durende wereldomzeiling met *Ritme van de oceaan* keerden we in het Deltagebied terug, waarna het pas goed tot ons doordrong hoe bijzonder dit gebied eigenlijk is. Toen de kans zich aandeed om er een vaarwijzer over te schrijven, hebben we die dan ook met beide handen gegrepen. Gewapend met fotocamera en vulpen zijn we opnieuw in het Deltagebied op ontdekkingsreis gegaan. We hebben ons laten verrassen door haven- en ankerplaatsen, rust en ruimte, gezelligheid, wolkenluchten en de uitdaging van het varen op het bruisende getijdenwater. Ons viel op dat we dit gebied, dat we al zo lang kennen, opeens weer heel anders ervaren nu we er met kinderen rondtoeren. Het is een magnifiek gebied, dat zeker thuishoort in het rijtje Tonga, Bay of Islands en Great Barrier Reef – met het grote voordeel dat je niet de halve wereld hoeft rond te varen om er te komen.

Olav Cox en Erna Vader
A/b *Ritme*, Grevelingenmeer
www.ritmevandeoceaan.nl

INLEIDING

Het Deltagebied is een bijzonder gevarieerd vaargebied, dat je voortdurend tot ontdekkingstochten verleidt. Het is een gebied waar je elke keer weer wat kunt leren, of het nou gaat om stroming, zeilvoering, geschiedenis of om de aanwezige flora en fauna. De vraag is dan ook of je er ooit in zou slagen alles wat er voor een watersporter te vinden is in een vaarwijzer te beschrijven. En stel dát dit mogelijk zou zijn, zou een dergelijk boek dan niet aan het doel voorbijschieten? Want hoeveel enthousiasme borrelt er nog op wanneer alles in een boek wordt voorgekauwd en er dus niets meer te ontdekken valt?

Gelukkig is het volledig beschrijven en in beeld brengen van het Deltagebied een onmogelijke opgave en we hebben dit dan ook niet nagestreefd. In plaats daarvan hebben we het juist van de andere kant benaderd: welke kennis is nodig om met plezier in dit gebied te kunnen rondvaren? Hoe kunnen we watersporters motiveren om hun grenzen op te zoeken, eens naar een andere haven te gaan of het anker te laten vallen?

We hopen een vaarwijzer geschreven te hebben die aanmoedigt om zelfstandig het Deltagebied te ontdekken. Uiteraard zijn hiervoor de benodigde basisvaardigheden voor bijvoorbeeld het varen op stroom beschreven, is een groot aantal voorbeeldroutes uitgewerkt en zijn er bijzonderheden aangestipt. Zo kan elke watersporter zelf het Deltagebied ontdekken op zijn of haar manier, waarbij we zeker weten dat dit weer heel andere ontdekkingen oplevert dan de ontdekkingen die wij er al sinds begin jaren 80 doen.

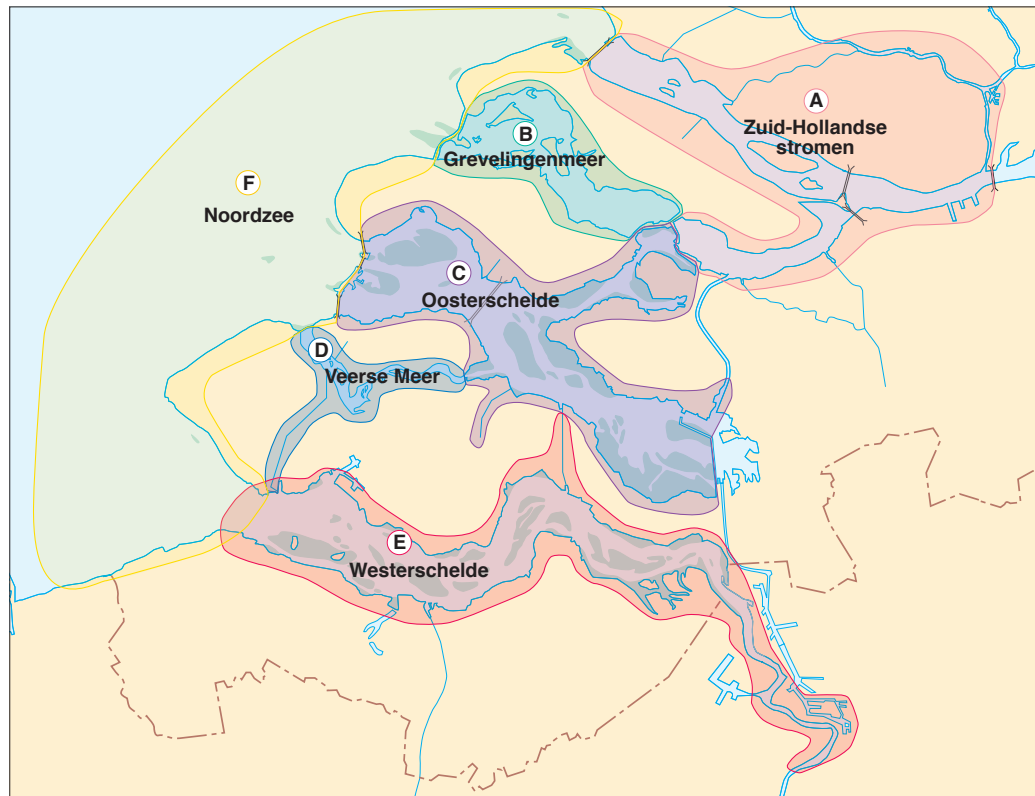
In het eerste deel van de *Vaarwijzer* komen veel

praktische kanten aan de orde. Onderwerpen als boot en bemanning, het Deltagebied, het weer en getijdenwater passeren de revue. Tevens is uitgebreid aandacht besteed aan tochtplanning: welke gegevens staan je ter

Legenda kaarten

- Haven
- Ankerplaats
- Vuurtoren
- Sluis
- Plaats/bebouwing
- Lichtboei (rood)
- Lichtboei (groen)
- Blinde ton
- Drijfbaken
- Vast rood licht
- Vast groen licht
- Westkardinaal baken
- Westkardinaal baken met licht
- Oostkardinaal baken
- Oostkardinaal baken met licht
- Uiter-ton/veiligvaarwater-ton

* De afgebeelde kaarten zijn voorbeelden; zie de waterkaart voor actuele gegevens.

Indeling van het Deltagebied.

beschikking, waar moet je rekening mee houden en hoe zet je een tocht uit op basis van onder meer tijdsduur, weerberichten, stroming, brughoogten en ondiepten?

In het tweede deel van de *Vaarwijzer* komen de verschillende vaargebieden aan bod. Gezien de grote verschillen binnen het Deltagebied is het opgedeeld in zes vaargebieden: Zuid-Hollandse stromen, Grevelingenmeer, Oosterschelde, Veerse Meer, Westerschelde en Noordzee. Per vaargebied komen verschillende onderwerpen aan de orde.

- **Algemeen:** het karakter van het betreffende vaargebied wordt beschreven en er komen bijzonderheden aan bod, zoals wind, betonning, beroepsvaart, natuur, reglementen en water.

- **Routes:** onder dit kopje zijn voorbeeldroutes aangegeven en uitgewerkt die het vaargebied typeren. Het zijn routes die bijzonderheden van het vaargebied aan het licht brengen en op basis waarvan je kunt inschatten wat je tegen zult komen wanneer je zelf routes voorbereidt.
- **Havens:** hieronder komen zaken als aanloop, havenbeschrijving en bijzonderheden naar voren van vrijwel alle havens in het Deltagebied – gegevens die een beeld geven van de haven, wat er te doen is en wat voor een sfeer er hangt. Daarnaast komen de openbare aanlegplaatsen die aanwezig zijn op het Grevelingenmeer en het Veerse Meer aan bod.

Mosselbank, Grevelingenmeer.

- **Ankerplaatsen:** in het Deltagebied zijn prachtige ankerplaatsen te vinden. Onder het gelijklopende kopje staan er verschillende beschreven, waarbij opgemerkt moet worden dat er nog veel meer te ontdekken zijn.

Daarnaast krijg je in het Deltagebied onherroepelijk te maken met sluisen en bruggen. Vandaar dat er aan het einde van het boek een apart hoofdstuk is opgenomen waarin de sluisen en bruggen worden beschreven, inclusief bijzonderheden over schutten van zout naar zoet water, het passeren van bruggen, afmeermogelijkheden en dergelijke.

Grevelingenmeer.

HET DELTAGEBIED

Het Deltagebied is zonder twijfel een van de meest diverse vaargebieden van West-Europa en biedt ongekennde mogelijkheden aan zowel beginnende als gevorderde watersporters.

Tegenstellingen gaan er moeiteloos samen: stilstaand en stromend water, zoet en zout water, rivier- en zeewater, water en land, recreatie- en natuurgebieden, open watervlakten en dammen en dijken. De combinatie zorgt ervoor dat er in het Deltagebied voor iedereen een uitdaging ligt en elke vaartocht met nieuw opgedane ervaring kan worden afgerond, zodat je de volgende keer weer een stap verder kunt. Van beschut binnenwater tot de open zee achter de horizon.

Sinds de Watersnoodramp van 1953, waarbij 1835 mensen het leven verloren, is er in het Deltagebied veel veranderd. Kort daarop werd namelijk begonnen met de bouw van de Deltawerken en reeds in 1958 was de stormvloedkering in de Hollandse IJssel een feit. Daarna volgden de Zandkreekdam, Veersedam, Grevelingendam, Volkerakdam, Haringvlietdam en Brouwersdam en werden de dijken langs de Westerschelde en de Nieuwe Waterweg op Deltahoogte gebracht. Toen de Deltawerken bijna gereed waren, kon een begin gemaakt worden met de bouw van de stormvloedkering in de Oosterschelde, waarmee het grootste zeegat in het Deltagebied met een druk op een knop kan worden afgedicht of geopend. Met het plaatsen van de stormvloedkering in de Nieuwe Waterweg werd de bouw van de Deltawerken in 1997 voltooid.

Door de aanleg van de Deltawerken is het

karakter van het voormalig open kustwater van het Deltagebied aanzienlijk gewijzigd. Zo is het gebied voor de inwoners veiliger geworden, waar het uiteindelijk allemaal om begonnen is. Verder is de natuur in het Deltagebied op verschillende plaatsen ingrijpend veranderd. Zout water is zoet geworden, stromend water is tot stilstand gekomen en slikken en schorren zijn voorgoed onder water verdwenen of voor altijd drooggefallen. Dit betekent niet per definitie dat de natuur erop achteruit is gegaan. De natuur is weliswaar veranderd, maar niet verdwenen en toont haar onvoorstelbare veerkracht. Naarmate de tijd verstrijkt wordt het steeds groener in het Deltagebied en groeien de littekens die in het landschap door de aanleg van de Deltawerken waren ontstaan, dicht met gras, struiken en bossen. Elk jaar dat je er komt wordt het er mooier, nemen de aantallen zeehonden en vogels toe en ontwikkelen de natuurgebieden zich verder.

Nu de Deltawerken klaar zijn en zich een nieuw natuurlijk evenwicht begint af te tekenen, gaan er steeds meer stemmen op om de natuur verder tegemoet te komen. Zo staan de schuiven in de Haringvlietdam sinds 2019 weer regelmatig op een kier om trekvisserij door te laten en heeft het Veerse Meer sinds 2004 opnieuw een open verbinding gekregen met de Oosterschelde via een doorlaatopening

TOCHTPLANNING

In het Deltagebied kun je allerlei tochten uitzetten: tochten waarbij je urenlang onderweg bent, tochten met een lunch- en zwemstop op een eiland, en tochten waarbij je in de avondschemering het zeegat kiest en pas bij het eerste ochtendlicht de kust weer aanloopt.

Bij het plannen van een tocht spelen verschillende factoren mee. Naast uiteraard het weer zijn zaken als stroomsnelheid en -richting, bruggen en ondiepten van grote invloed bij de planning. Vaar je op het verkeerde tijdstip weg, dan kan dat resulteren in een tocht waarin je alleen maar stroom tegen hebt. Kien je het vertrek beter uit, dan kun je de stroming in je voordeel gebruiken, nog net onder een brug doorvaren en afmeren in een haven die een uur later door de geringe diepgang in het havenkanaal niet meer bereikbaar is. Informatie die je nodig hebt om je tochten gunstig te plannen is te vinden op de officiële waterkaarten en in de getijtafels, de stroomatlas en de wateralmanak. Het weerbericht maakt de benodigde gegevens compleet.

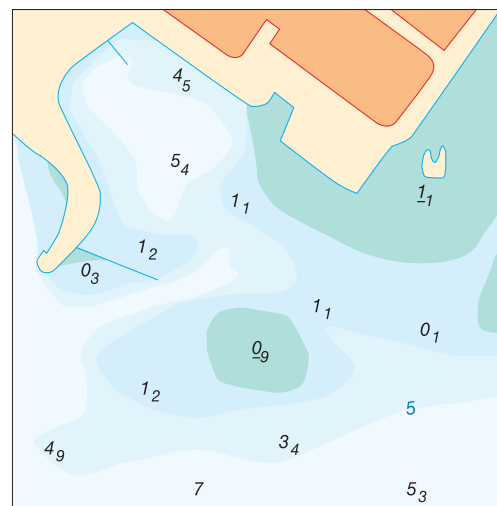
OFFICIËLE WATERKAARTEN

De officiële waterkaarten vormen de belangrijkste bron van informatie bij het varen in het Deltagebied. Vrijwel alle informatie die je nodig hebt is erop terug te vinden, zoals diepten, doorvaarthoogten, zandbanken, betonning en verlichting. Zeker in de gebieden waar eb en vloed voorkomt, zijn de officiële waterkaarten bij het bepalen van de diepte en de doorvaart-hoogte erg waardevol. Voorheen werden de kaarten jaarlijks opnieuw uitgegeven, maar tegenwoordig komt er pas een nieuwe versie

van deze hydrografische waterkaarten uit als er veel veranderd is. Bijwerken van kleine wijzigingen kan door middel van de Berichten aan Zeevarenden (BaZ), maar in de praktijk gebeurt dat maar weinig. Met recente digitale kaarten kun je ook prima het water op, maar houd de papieren kaarten wel achter de hand.

Diepte en droogvalling

De diepten op de kaarten zijn vermeld in meters en decimeters. Doordat de kaarten in kleur zijn uitgevoerd kun je in een oogopslag een indruk krijgen van het diepteverloop

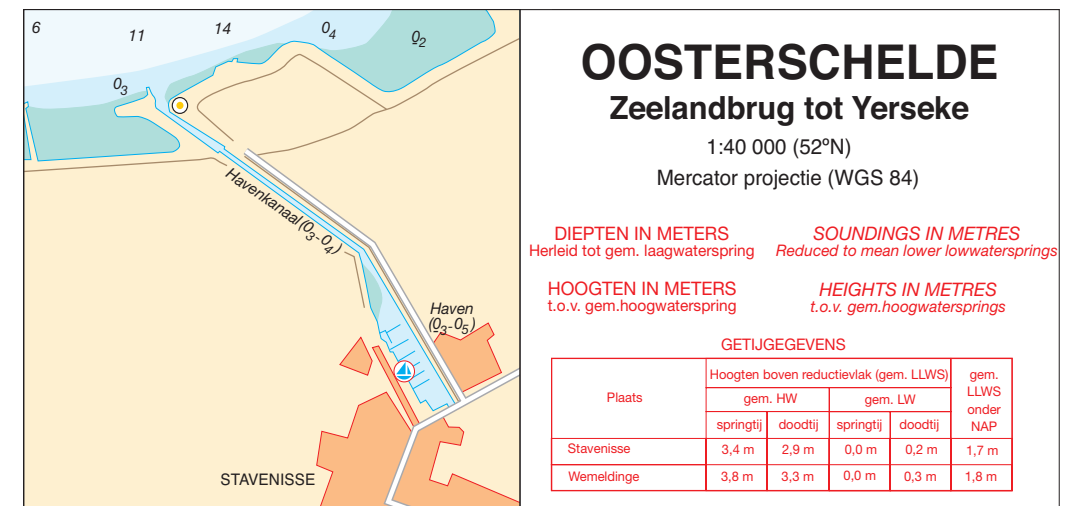
Diepte en droogvalling.

zonder alle cijfers te hoeven bestuderen. Een witte kleur betekent dat het minstens 2 en vaak minstens 5 meter diep is, lichtblauwe stukken zijn tussen de 2 en de 5 meter diep en donkerder blauwe stukken zijn minder dan 2 meter diep. Groengekleurde plaatsen vallen droog bij LW en het vasteland, dat altijd boven water uitsteekt, is geel van kleur. In de droogvallende groene delen is het cijfer onderstreept en wordt de droogvalling aangegeven in plaats van de diepte.

Maar wat heb je nu aan deze dieptecijfers? Bij het haventje van Stavenisse aan de Oosterschelde staat bijvoorbeeld vermeld dat de diepte in het havenkanaal 0,3 meter bedraagt). Kun je dit haventje dan wel in met een boot met een diepgang van 1,7 meter? Om dit uit te kunnen rekenen zul je moeten weten op welke waterstand de 3 decimeter diepte is gebaseerd: is het er altijd 3 decimeter diep, of alleen bij eb, of alleen bij vloed? Om hierachter te komen hoef je alleen maar goed op de kaart van de Oosterschelde met daarop Stavenisse te kijken. Daar is namelijk vermeld hoe de diepten zijn ingetekend: 'Diepten in meters – Herleid tot gem. laagwaterspring'. Dit betekent eenvoudig gezegd dat over een lange periode de laagste waterstanden zijn

gemeten die voorkomen gedurende de eb tijdens springtij: laagwaterspring (LLWS). Vervolgens is het gemiddelde genomen van de laagste standen van die LLWS'en. Ten opzichte van die gem. LLWS zijn de diepten op de kaart ingetekend. Zo weinig water als er op de kaart wordt vermeld staat er dus alleen als het volledig eb is tijdens een extreem springtij. Tevens is op de kaart vermeld hoeveel decimeter deze gem. LLWS onder of boven NAP (Normaal Amsterdams Peil) ligt.

Op officiële waterkaarten voor gebieden waar geen getij voorkomt worden de diepten ingetekend op basis van een plaatselijk vastgesteld peil, bijvoorbeeld het Grevelingenpeil. Ook hier is af te lezen hoeveel dat peil verschilt van NAP. Maar even terug naar Stavenisse. Je weet nu dus dat je in het havenkanaal naar Stavenisse 0,3 meter water ten opzichte van gem. LLWS kunt verwachten. Dat is te weinig om met een diepgang van 1,7 meter tijdens een laag LLWS naar binnen te varen. Maar hoeveel water komt erbij wanneer het vloed wordt? Ook dit is op de officiële waterkaart terug te vinden in de tabel met getijgegevens, waarin voor een paar plaatsen is vermeld hoeveel water er extra staat boven gem. LLWS. Zo is bijvoorbeeld in de tabel met getijgegevens op de officiële

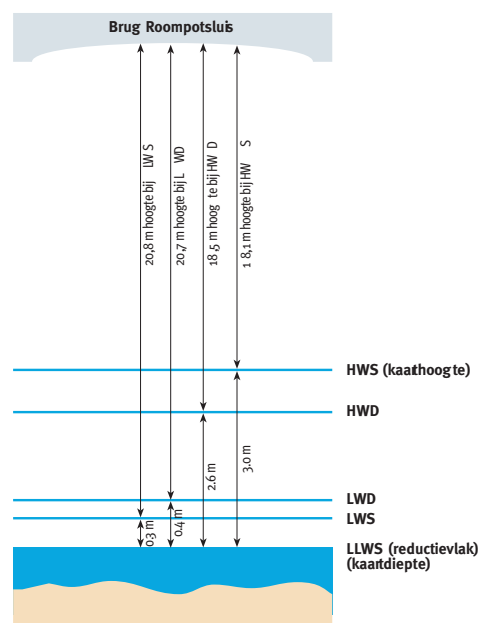

Diepte in het havenkanaal naar Stavenisse (voorbeeld, zie waterkaart voor actuele gegevens).

waterkaart van de Oosterschelde te zien dat bij Stavenisse tijdens gemiddeld HW tijdens doortij 2,9 meter water extra staat en bij gemiddeld HW tijdens springtij zelfs 3,4 meter. Vaar je dus met HW het kanaal bij Stavenisse binnen, dan zul je minstens 3,2 meter water aantreffen en bij springtij zelfs 3,7 meter! Niet alleen de dieptecijfers, maar ook de cijfers van droogvalling zijn gebaseerd op de gem. LLWS. Kijk bijvoorbeeld op de kaart eens naar het geultje ten zuiden van Stavenisse, de Dortsman. Op het eerste gezicht is het een nauw geultje waar je tussen zandplaten door vaart die direct naast de geul 0,7 tot 1,3 meter boven water uitkomen, tijdens gem. LLWS. Vaar je hier echter tijdens HW, dan is er geen zandplaat te bekennen en is de diepte naast de geul ongeveer 3 meter meer dan wat de kaart aangeeft. Boven het gedeelte waar 0,7 meter droogvalling is ingetekend, staat dan ruim 2 meter water! Zo wordt een stukje kruisen in dit geultje een heel ander verhaal.

Hoogten

Op de officiële waterkaarten zijn ook doorvaarthoogten bij bruggen aangegeven. Deze doorvaarthoogten zijn ook gerelateerd aan een bepaalde waterstand, maar niet net als

Brughoogte (voorbeeld, zie waterkaart voor actuele gegevens).

de diepten aan de gem. LLWS. Dan zou het immers betekenen dat de vermelde doorvaarthoogte alleen maar aanwezig is tijdens extreme eb. De kaartenmakers hebben ernaar gestreefd een hoogte te vermelden die vrijwel altijd aanwezig is, vandaar dat de doorvaarthoogte onder bruggen is gemeten vanaf de gemiddelde waterstand die bereikt wordt tijdens springvloed, de gem. HWS, zoals ook op de kaart wordt vermeld: 'Hoogten in meters – t.o.v. gem. hoogwaterspring'. Bij de brug over de Roompotsluis in de monding van de Oosterschelde is bijvoorbeeld af te lezen dat de hoogte 18,1 meter bedraagt. Deze waarde geldt echter bij gem. HWS, wanneer het water 3 meter boven het reductievlak van gem. LLWS staat. Dit is terug te vinden in de tabel met getijgegevens die op de kaart staat: gem. HW tijdens springtij voor de plaats Roompot binnen bedraagt 3,0 meter. Zou je naar de brug over de Roompotsluis varen tijdens HW in een periode van doortij, dan staat er 2,6 meter water boven gem. LLWS, waardoor de doorvaarthoogte met

4 decimeter toeneemt tot 18,5 meter. Vaar je naar de brug over de Roompotsluis tijdens LW bij springtij, dan is de doorvaarthoogte volgens de kaartgegevens 20,8 meter. Wanneer je voor je boot 19,5 meter doorvaarthoogte nodig hebt, kun je dus zonder schade de brug bij de Roompotsluis passeren door het tijdstip goed te kiezen.

Diepten en hoogten op andere plaatsen

De tabel met getijgegevens op de officiële waterkaart stelt je dus in staat diepten en hoogten te berekenen tijdens HW en LW voor de plaatsen die in de tabel zijn vermeld. Voor het bepalen van diepten en hoogten op andere plaatsen op de kaart kies je de waarden van de dichtstbijzijnde plaats die in de tabel is opgenomen. Hanteer hierbij wel een veiligheidsmarge!

Tussen doortij en springtij

Je kunt nog meer achterhalen op basis van de tabel met getijgegevens. Het is natuurlijk hartstikke mooi om te weten dat met HW tijdens springtij in Stavenisse 3,4 meter water extra staat en met HW tijdens doortij 2,9 meter, maar hoeveel water staat er wanneer het geen doortij of springtij is? De periode tussen doortij en springtij bedraagt zeven dagen. Tijdens doortij is het verschil tussen eb en vloed het kleinst, tijdens springtij het grootst. Wanneer het doortij is, wordt in de dagen erna het verschil tussen eb en vloed steeds groter, totdat het maximum bij springtij wordt bereikt en de verschillen langzaam maar zeker weer afnemen. Deze toe- en afname van het verschil tussen eb en vloed verloopt vrij geleidelijk. Wanneer je kijkt naar het verschil in HW bij Stavenisse tussen doortij (2,9 meter) en springtij (3,4 meter), dan is het verschil 0,5 meter. Ruw gezegd kun je er dan van uitgaan dat in zeven dagen tijd het verschil met 0,5 meter toeneemt, dat wil zeggen met ongeveer 7 centimeter per dag. Drie dagen na HW doortij zou je in Stavenisse

met HW 2,9 meter + 21 centimeter = 3,1 meter extra water boven de kaardiepte kunnen verwachten.

Een-twaalfderegel

Tot nu toe gaat het alleen maar over de situatie HW of LW, met als verschil doortij of springtij. Volgens de tabel met getijgegevens op de officiële waterkaart staat in Stavenisse tijdens een periode van doortij met HW 2,9 meter water extra op de kaardiepte en met LW 0,2 meter. Maar wanneer je twee uur voor HW aan komt varen, hoeveel water staat er dan in het havenkanaal? Op deze vraag geeft de een-twaalfderegel een globaal antwoord. Hierbij doe je alsof de tijd tussen eb en vloed precies zes uur bedraagt (in werkelijkheid is dit iets langer). Vervolgens kijk je hoeveel verschil er is tussen HW en LW, in dit geval 2,7 meter. Het verschil tussen eb en vloed deel je door twaalf. De een-twaalfderegel is dan als volgt: $1/12 + 2/12 + 3/12 + 3/12 + 2/12 + 1/12$. Dit betekent dat er in het eerste uur na LW $1/12$ van het totale verschil bijkomt, in het tweede uur $2/12$, in het derde uur $3/12$, enzovoort. Wanneer je dus twee uur voor HW aan komt varen, staat er $1/12 + 2/12 + 3/12 + 3/12 = 9/12$ van het verschil tussen HW en LW extra, in dit geval $9/12$ van 2,7 meter = ruim 2 meter. Twee uur voor HW Stavenisse in een periode van doortij kun je in het havenkanaal dus ongeveer 2 meter boven de 0,3 meter kanaaldiepte oftewel 2,3 meter waterdiepte verwachten.

Wanneer je weet hoe laat het HW of LW is, kun je dus op basis van de officiële waterkaarten behoorlijk nauwkeurig bepalen hoeveel water er drie uur na LW staat in het havenkanaal naar Stavenisse wanneer het twee dagen geleden springtij was. En ook voor het Goese Sas kun je een voorspelling doen door te werken met de gegevens van Wemeldinge die ook in de tabel met getijgegevens zijn opgenomen, waarbij je een veiligheidsmarge aanhoudt.

OOSTERSCHELDE

Oosterscheldekering tot Zeelandbrug

1:40 000 (52°N)
Mercator-projectie (WGS 84)

DIEPTEN IN METERS
Herleid tot gem. laag laagwaterspring

HOOGTEN IN METERS
t.o.v. gem. hoogwaterspring

SOUNDINGS IN METRES
Reduced to mean lower lowwatersprings

HEIGHTS IN METRES
above mean highwatersprings

GETIJGEGEVENS

Plaats	Hoogten boven reductievlak (gem. LLWS)				gem. LLWS onder NAP
	gem. HW		gem. LW		
	springtij	doottij	springtij	doottij	
Zierikzee	3,3 m	2,8 m	0,1 m	0,3 m	1,6 m
Roompot binnen	3,0 m	2,6 m	0,3 m	0,4 m	1,5 m

Getijgegevens Oosterschelde (voorbeeld, zie waterkaart voor actuele gegevens).

Leven van de wind.

VAARGEBIED F

Noordzee

In de Delta sta je dag en nacht bloot aan de invloed van de zee. Het zoute water, de zilte lucht, eb en vloed, getijdenrivieren, viskotters: in alles is de zee terug te vinden en het is dan ook niet verwonderlijk dat bij veel watersporters de drang ontstaat om de Noordzee op te zoeken: rustig kustzeilend van Stellendam naar de Roompotsluis of varend naar Vlissingen rondom de kop van Walcheren met uitzicht op de zandduinen en voorbij schuivende zeeschepen. Wie eenmaal van zeezeilen geproefd heeft wil verder, op zoek naar land achter de horizon, zoals de Belgische kust, Frankrijk, Engeland of de Kanaaleilanden. Er is weinig dat je tegenhoudt om aan de verlokkingen van de Noordzee toe te geven wanneer je je in het Deltagebied bevindt. Vanaf het Haringvliet kun je bij Stellendam naar buiten, de Oosterschelde kun je via de Roompotsluis verlaten en vanaf de Westerschelde vaar je zo het zeegat uit.

Karakter, wind en water

De Noordzee heeft meerdere gezichten in het gebied voor de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden. Meestal kun je er prachtig zeilen, terwijl je geniet van rust en ruimte, mooie vergezichten en de stroming die je een handje helpt. Maar soms kan het er ook spoken en heeft zelfs de meest ervaren reddingbootbemanning moeite om de haven veilig te bereiken. De belangrijkste factoren die hieraan ten grondslag liggen zijn de diepte van het water, de wind en de eb- en vloedstromen.

- **Diepte.** De diepte van het water is in het kustgebied voor de Delta zeer variabel. Binnen een mijl afstand kun je een droogvallende zandbank, een ondiepte van 3 meter

en een uitgeschuurde stromingsgeul van 20 meter diep aantreffen. De bodem is dus niet vlak maar hobbelig, en hierin schuilt een groot gevaar. Want juist boven deze hobbels kunnen, wanneer er door de wind stevige golven zijn opgebouwd grondzeëen ontstaan – woeste steile golven die een jacht en zijn bemanning ernstig in de problemen kunnen brengen.

- **Wind.** De wind is een andere factor die van grote invloed is aangezien deze meestal uit westelijke richtingen waait. Onder die omstandigheden is de kust van het Deltagebied een lagerwal, en zeker wanneer het harder waait dan windkracht 6 heb je zo dicht onder de kust tussen de ondiepten niets te zoeken.
- **Eb- en vloedstroom.** De eb- en vloedstromen worstelen zich pal voor de kust door geulen tussen de ondiepten door, voortdurend tonnen zand verplaatsend. De ene keer werkt de wind mee en is het water vlak, de andere keer waait de wind in tegenovergestelde richting en kookt het water (tijzee), zeker in de buurt van ondiepten.

Als watersporter is het zaak rekening te houden met deze factoren. De wind levert geen problemen op zolang het niet harder waait dan windkracht 5. Bij meer wind gaat de ervaring een steeds grotere rol spelen, dus wie niet zo bekend is met het varen in dit soort gebieden doet er goed aan niet uit te varen als de wind in het want begint te fluiten. De ondiepten in dit gebied zijn allemaal duidelijk op de kaart ingetekend en er ligt meer dan voldoende betonnen om er veilig te kunnen varen. De voornaamste problemen

Vaargebied Noordzee.

die de ondiepten kunnen opleveren zijn de grondzeeën die erboven kunnen ontstaan. Ze ontstaan echter alleen wanneer er grote golven lopen. Zolang je dus niet uitvaart bij meer dan windkracht 5 of pal nadat het een

paar dagen hard heeft gewaaid uit westelijke richting, zul je geen problemen met grondzeeën tegenkomen. Als laatste belangrijke factor is er nog de stroming in het gebied. Een kwestie van

uitvaren op het juiste moment van eb of vloed en je hebt er voordeel van. Zolang je als watersporter rekening houdt met deze factoren en de Noordzee het respect geeft dat ze verdient, is het kustgebied voor de Delta een fantastisch vaargebied, waar je prachtige tochten op zee kunt maken.

Beroepsvaart

De scheepvaart in dit gebied concentreert zich vooral in de monding van de Westerschelde, de vaargeul voor de kop van Walcheren en in de diepwaterroutes verder buiten de kust. In de rest van het gebied, zeker in de buurt van de Roompotsluis en in het Slijkgat voor Stellendam, kun je regelmatig viskotters tegenkomen die op weg zijn van of naar hun visgronden.

Betonning

In het zeegebied voor de Delta ligt voldoende betonning om er veilig te kunnen varen. Iets verder uit de kust ligt de betonning voor de diepe waterroute op weg naar Rotterdam en dicht bij de kust zijn ook veel bruikbare geulen betond. Een groot deel van de tonnen is echter onverlicht, waardoor 's nachts varen in dit toch al niet zo gemakkelijke gebied lastig kan zijn omdat je op weg van de ene naar de andere verlichte ton het risico loopt op een tussenliggende onverlichte ton te botsen. De aanloop via de Roompot naar de Roompotsluis is zelfs helemaal niet verlicht, waardoor je bijna bent aangewezen op het gebruik van elektronische navigatiemiddelen om hier 's nachts veilig naar binnen te kunnen of moet besluiten de nacht op zee door te brengen.

Natuur

Het gebied buiten de Deltawerken is nog puur en ongecultiveerd. Wind, golven, eb en vloed en de lucht zorgen ervoor dat de zee er nooit hetzelfde uitziet en mede door de zandbanken is het een dynamisch gebied dat continu verandert. Door de rivieren die zoet water en voedingsstoffen toevoeren is het een gebied met veel algen en schelpdieren. De bodemdieren die er leven trekken vogels als meeuwen, sterns en futen aan en vissen gebruiken het kustgebied graag als kraamkamer. De kans dat je bruinvissen of dolfijnen tegenkomt is niet denkbeeldig.

ROUTES

Voor alle routes geldt: vaar met rustig en stabiel weer, goede weersvoorspellingen en goed zicht. Nachtvaren is lastig door de beperkte verlichting op de tonnen. Er zijn geen vluchthavens onderweg.

De zuidwestgaande routes van Stellendam naar de Roompotsluis en de Roompotsluis naar Vlissingen zijn wat stroming betreft een stuk prettiger te plannen dan de noordoostgaande routes van Vlissingen naar de Roompotsluis en de Roompotsluis naar Stellendam. Iets om rekening mee te houden wanneer je een route door het Deltagebied uitzet!

STELLEDAM-ROOMPOTSLUIS

59 kilometer (32 mijl) via de Geul van de Banjaard

76 kilometer (41 mijl) via de route ten westen van de Banjaard

VERPLICHTE MARIFOONKANALEN

Rondom Walcheren

VHF 64

Verkeerscentrum Steenbank

Vanaf het Bankje van Zoutelande tot aan Vlissingen

VHF 14

Centrale Vlissingen